

Kees Kroon, Oostwoud:

'Fokkerij is voor mij levenswerk'

De Texelse schapenfokkerij is zijn lust en zijn leven. Hij staat bekend als 'de fokker van mooie koppen'. Het type dier geeft volgens hem de identiteit van de fokker weer. „Aan een fokdier moet je kunnen zien uit welke stal hij komt”

Op zijn revers prijkt een minuscule klein speldje met de Japanse en Nederlandse vlag. Twee jaar geleden heeft hij samen met zijn vrouw drie weken in Japan het volksdansen gedemonstreerd. Danst hij niet, dan gaat al zijn aandacht uit naar de Texelse schapenfokkerij.

Bezeten van alles wat Texelaar heet. Fokker in hart en nieren. Kees Kroon, een markante West-Fries die landelijke bekendheid geniet met zijn fokschapen. U zult hem echter op de meeste keuringen niet met eigen fokmateriaal zien. Het vele werk hiermee wordt Kroon teveel. Desondanks staan zijn schapen bij een groot aantal fokkers als de beste bekend. Een voorbeeld: van de 22 ooiën, geboren in 1987 en in het werkgebied van het TSNH met A90 of hoger voor exterieur ingeschreven, blijken er 10 het bloed van Kroon's fokkerij te voeren. Bescheiden als hij is, zegt hij: „Zet dat maar niet in het verslag. Ik hou niet van snoeven.” Maar, ere wie ere toekomt.

NRS inspecteur

In zijn riante, nostalgische huis aan het water in Oostwoud laat hij mij kennis nemen van zijn fokkerij-visie. Al snel blijkt dat hij een echte fokkerij-fanaat is. Fokkerij, daar weet hij alles van. Kroon werkte 36 jaar lang als inspecteur voor het Nederlands Rundvee Syndicaat. In 1985 is hij op 60-jarige leeftijd met pensioen gegaan. Vanaf dat moment is hij de meeste tijd bezig met de schapenfokkerij. Achter het huis ligt nog 18 hectare weiland, uiteraard voor schapen. Daarnaast heeft hij

een aantal pinken in de kost.

Creatief werk

Schapenfokkerij noemt Kroon creatie- en gevoelswerk. „Je moet en kunt alles zelf doen. De ram zoek je zelf uit en je hebt veel contact met andere fokkers. Vroeger was dat ook zo in de rundveefokkerij. Daar gaat voor mij nu de aardigheid van af. Alles draait bij de koeien om getallen, vele keuringen zijn afgeschaft, de KI-verenigingen hebben de onderlinge contacten weggenomen, en van hogerhand wordt de richting van de fokkerij bepaald. Het fijne gevoelswerk is weg. Ik zie

graag aan een dier uit welke stal het komt. Fokkerij betekent voor mij de zienswijze van de fokker in de dieren naar buiten laten komen”, doceert Kroon.

Stamboom

Van zijn huidige 60 fokooien stammen er 51 af van schaaap 88195. Kroon kocht deze ooi in 1966 van G. Kikkert op Texel. Deze ooi heeft haar sporen duidelijk nagelaten. Zo maak ik uit de stamboom op die Kroon heeft gemaakt van deze ooi, dat zij maar liefst 9 sterooien heeft voortgebracht.

Het type is in zijn koppel altijd bewaard gebleven. Daar waakt hij voor. „Ik heb de stamboom al klaar voordat de ram de ooi dekt”, merkt Kroon op. „In mijn gedachten schat ik dan wat voor lam er geboren wordt. Of dat dan uitkomt blijft een verrassing.”

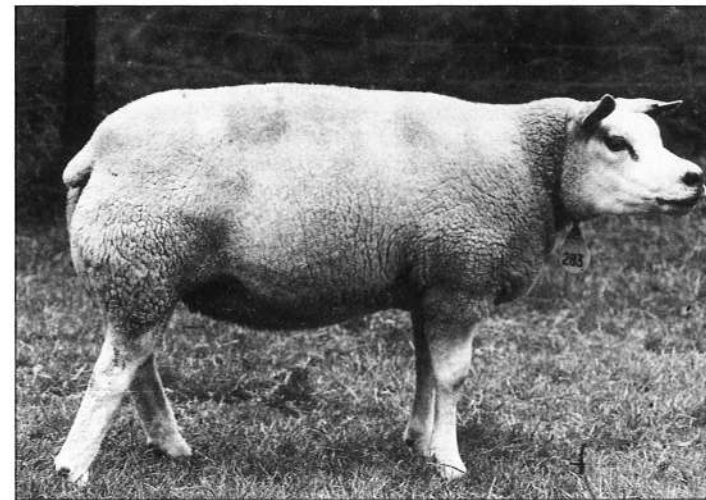
Kroon gebruikt veel eigen

rammen zoals bijvoorbeeld 068, 080, 091, 250 en 300. Maar ook rammen van de bekende fokkers Kikkert, Commandeur en Verberne ontbreken niet. Zijn eigen gebruikte rammen 068 en 080 bijvoorbeeld zijn allebei zonen van 4210-186, de kopram

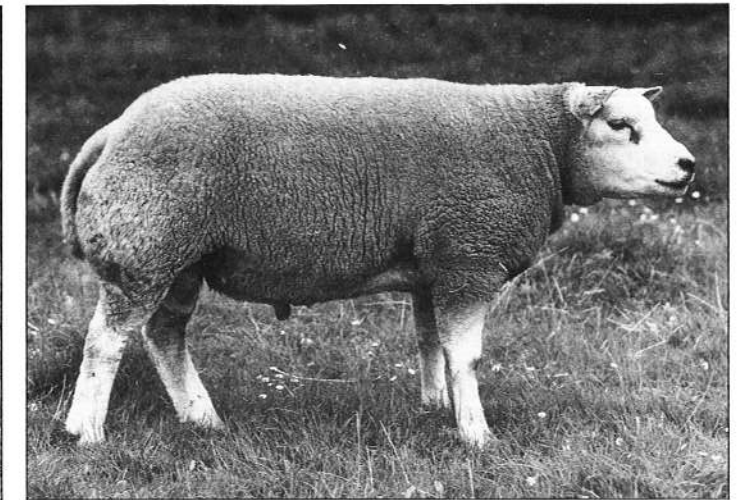
'Laten we alsjeblieft niet de koeienfokkerij volgen! We hebben eenheidsworst genoeg.'

Kees Kroon: „Mijn doel is een harmonieus schaaap te fokken” (foto's: Hennie Keizer)

Ooi 283 is de trots van Kroon. „Dit is het type dat ik, en met mij ook het TSNH, nastreef”

Kroon gebruikt veel eigen rammen, zoals dit dier 4066-395. Soms gebruikt hij rammen van andere bekende fokkers

van Verberne. Ram 250 is een zoon van 3939-166 van Commandeur. Ram 300 is weer een zoon van ram 250 en de sterooi 053. In het algemeen dieren van hetzelfde type en uit bekende bloedlijnen.

Evenwichtsbalk

„Hoe een fokooi eruit moet zien? Mijn type? Dat kan ik niet in woorden uitdrukken. De kop moet zo mooi zijn dat het mijn oog streelt. Is de kop mooi gevormd en edel, dan ben je al een heel eind. Het halve werk zit er dan al op. Dieren met een lelijk hoofd blijven meestal niet lang. Ook van extreem dikke konten hou ik niet. Mijn doel is een harmonieus schaaap te fokken. De basis van mijn kudde wil ik daarom zo breed mogelijk houden. De adel en de luxe wegen voor mij erg zwaar. Eigenlijk ben je altijd op een evenwichtsbalkje bezig. Een te groot dier verliest in mijn ogen teveel aan luxe en een te klein dier verliest het op produktie.”

Kroon is dagelijks bezig met het selectiewerk. Naast de mooiheid vergeet hij niet de produktie mee te nemen. Bij Kroon moeten ze op volwassen leeftijd toch 2 lammeren kunnen werpen. Het gemiddelde op zijn bedrijf ligt dan ook op

1,8 lam per worp. Maar moet hij toegeven, als ze twee keer één lam werpen, maar bijzonder mooi zijn, dan kan hij het niet over zijn hart verkrijgen om ze naar de slachterij te brengen. „Luxe en klasse wint het bij mij nog altijd.”

Houden zo

Al dat zakelijke gedoe rondom de fokkerij ergert Kroon. Hij legt uit waarom. „Als we zo doorgaan is over een paar jaar voor mij, en ik denk ook voor vele collega-fokkers, de hobby van het fokken eraf. Allerlei zogenaamde knappe mensen zonder fokkerij-gevoel menen zich ineens met de fokkerij te moeten bemoeien. Ze schrijven fokprogramma's voor, die de boer moet uitvoeren. KI-stations bepalen welk sperma je moet gebruiken. De keuringen vallen weg want exterieur is niet belangrijk meer. Weegprogramma's en vruchtbaarheidsindexen zijn prima, maar ga er alsjeblieft geen condities aan koppelen want dat werkt fraude in de hand.”

„Als ik zie hoeveel moeite sommige fokkers doen voor het vinden van een goede ram, als ik zie met hoeveel liefde de mensen de dieren op tentoonstellingen voorbrengen, en als

Een mooi gevormde en edele kop is het halve fokwerk, vindt Kroon. Deze sterooi 053 is daarvan een traai voorbeeld

ik zie hoe springlevend de fokkerij is, dan zeg ik: laten we alsjeblieft niet de koeienfokkerij volgen! We hebben eenheidsworst genoeg.”

Begraafplaats

Kees Kroon nodigt me voor mijn vertrek nog even uit om zijn beste ooi 4066-283 te bekijken. We wandelen naar buiten, naar de weilanden. Ik zie een groot, keurig afgewerkt houten kruis, tegen de schuur getimmerd. Als ik dichterbij kom zie ik dat er een tekst opstaat: '4066-0091, geboren 1983 - gestorven 1986'. „Deze bijzonder goede ram mocht op pensioen en tot zijn

dood hier blijven lopen”, verklaart Kroon. „Na enkele dagen viel hij in de sloot en verdronk. Ik had zo'n spijt met het beest en kon het niet over mijn hart verkrijgen om hem naar de destructie te brengen. Ik heb hem hier, in zijn eigen weide, begraven ...” □

MARJO BAETEN